

Internetconsultatie doorstroomtoetsen Reactie van de GEU; 20 maart 2020

Op hoofdlijnen positief

De GEU zet zich als brancheorganisatie in voor een pluriform aanbod van leermiddelen en toetsen. Op die manier kan naar haar overtuiging de vrijheid van onderwijs, en in het verlengde daarvan, de keuzevrijheid van leermiddelen en toetsen het beste gediend worden. De leden van de GEU zijn dan ook op hoofdlijnen positief op het voorliggende wetsvoorstel. Zij denken dat dit een goede basis kan vormen voor de voortzetting van een situatie waarin scholen een keuze kunnen maken uit een aantal kwalitatief hoogwaardige doorstroomtoetsen en toetsen verbonden aan een LVS. De belangrijkste aandachtspunten worden hieronder genoemd.

Bekostiging

‘De regering stelt als vijfde voor om alle doorstroomtoetsen in het nieuwe stelsel op een gelijke manier te financieren: via de Subsidieregeling Andere Eindtoetsen PO. Op deze manier wordt een gelijk speelveld gecreëerd in de financiering van de nieuwe stelselinrichting voor alle doorstroomtoetsen. Het is van belang om vast te houden aan deze subsidieregeling. De afgelopen jaren hebben laten zien dat de marktaanbieder met ondersteuning van de subsidie goed in staat zijn hun toetsen aan te bieden. Deze subsidie zorgt er ook voor dat de toetsen gratis blijven voor scholen, waardoor geen ongewenste perverse financiële prikkels een rol spelen bij de keuze voor een toets.’

Eerder heeft de GEU aangegeven dat het wenselijk lijkt dat de huidige systematiek (vast bedrag met daarnaast een bedrag per deelnemer) de komende jaren gehandhaafd blijft. De markt van eindtoetsaanbieders is immers nog ‘pril’: aanbieders zijn op verschillende momenten ingestapt, en hebben daarmee nog niet hun ‘fair share’ bereikt.

‘De subsidieregeling zal worden herzien ten behoeve van de nieuwe stelselinrichting en een nieuwe regeling zal in werking treden tegelijk met de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel.’

Niet duidelijk is wat hiermee bedoeld wordt, en hoe verstrekkend deze herziening zou kunnen zijn. Aanbieders doen al op dit moment investeringen die betrekking hebben op de nieuwe stelselinrichting. Graag zouden zij daarom op zo kort mogelijke termijn hierover in overleg treden, ook om hierover duidelijkheid te krijgen.

Rol van Stichting CITO en CvTE

Als een van de taken van Stichting CITO staat genoemd:

‘Advies uitbrengen aan het CvTE over de onderwijsinhoudelijke en psychometrische kwaliteit van de doorstroomtoetsen en toetsen uit het LVS, op basis van de door het CvTE gestelde kwaliteitseisen en voor de doorstroomtoetsen op basis van het door de overheid verplichte set aan gezamenlijke opgaven in de toetsen. Stichting Cito voert psychometrische analyses uit op basis van doorstroomonderzoek en de gezamenlijke set aan opgaven.’

CITO BV., eigendom van Stichting CITO, geeft LVS-toetsen uit. Niet uit te sluiten valt dat CITO BV. op enig moment ook doorstroomtoetsen gaat ontwikkelen. Hier kan dus een ‘conflict of interests’ optreden, indien CvTE voor de goedkeuring van de toetsen van Cito BV (LVS en mogelijke doorstroomtoets) zich baseert op een advies van Stichting Cito. Dit punt weegt zwaar voor de (overige) aanbieders. Partijen gaan graag in overleg met betrokken organisaties om hiervoor een voor alle partijen bevredigende oplossing te vinden.

‘Het CvTE krijgt regelgevende bevoegdheden als het gaat om de uitwerking van de normen waaraan het CvTE toetst. De inhoudelijke kwaliteitseisen worden vastgelegd in de Toetswijzer voor die onderdelen waar het toetsadvies op wordt gebaseerd. De onderwijsinhoudelijke, psychometrische en organisatorische eisen waar aanbieders aan moeten voldoen om erkend te worden, worden vastgesteld in een beleidsregel die door het CvTE wordt opgesteld.’

Niet duidelijk uit deze formulering wordt op welke wijze de psychometrische eisen geformuleerd worden. Voor toetsontwikkelaars zijn ‘content’ en ‘psychometrie’ onlosmakelijk met elkaar verbonden, en onderdeel van hun expertise. Voorkomen moet worden dat een specifiek onderwijskundig of psychometrisch model wordt opgelegd. Overleg en verduidelijking zouden zeer op prijs gesteld worden.

‘Het CvTE stelt de normering van elke eindtoets vast en zorgt zo voor normvastheid over de tijd en tussen de verschillende doorstroomtoetsen.’

Toetsaanbieders herkennen uiteraard het belang van onderlinge vergelijkbaarheid van de eindtoetsen. Tegelijkertijd hechten zij, vanuit hun expertise en integrale verantwoordelijkheid voor de toets, er aan om in gezamenlijk overleg met CvTE de normeringsprocedure vast te stellen (dit is de huidige situatie met de ExPo). Graag gaan zij in gesprek om deze werkwijze nader vast te stellen. Nadrukkelijk zij opgemerkt dat de eis van vergelijkbaarheid zich beperkt tot de eindtoetsen en zich niet uitstrekt naar de toetsen verbonden aan een LVS van de verschillende aanbieders.

Doorstroomtoetsen en LVS-toetsen

Er is onduidelijkheid over wat het voor de toetsaanbieders betekent dat een doorstroomtoets een plek inneemt in het volgsysteem: moet een doorstroomtoets altijd onderdeel zijn van een volgsysteem; moet een volgsysteem altijd een doorstroomtoets hebben? Er zijn nu namelijk toetsaanbieders die één van beide aanbieden. Wat betekent dit voor deze toetsaanbieders?

'Op termijn beoogt de regering dat de doorstroomtoets zo een plek inneemt als één van de toetsen in het LVS'

Daarbij is het van groot belang dat de overheid de vrijheid van keuze voor een doorstroomtoets en het LVS garandeert en dat niet kan worden geëist dat de keuze van een doorstroomtoets ook de keuze van het LVS beperkt en vice versa.

'De regering stelt voor de naam van de eindtoets te wijzigen in de doorstroomtoets. De toets markeert zo niet meer het einde van groep 8, maar is één van de onderdelen die bijdragen aan de doorstroom van het po naar het vo. Op termijn beoogt de regering dat de doorstroomtoets zo een plek inneemt als één van de toetsen in het LVS.'

Het doel van de LVS-toetsen is een andere (groei in kaart, formatief) dan van een doorstroomtoets (summatief). Als een doorstroomtoets de plek inneemt van één van de toetsen van het LVS, ontstaat er het risico dat de doelen gaan vermengen. En dat daardoor de functie van de LVS-toetsen langzaam verschuift van 'groei meten, formatief toetsen' naar één groot pad richting doorstroomadvies.

Waarmee het onderwijs de functie én waarde van een volgsysteem verliest en het een 'achtervolgsysteem' wordt. De GEU vindt het belangrijk dat er maatregelen worden genomen om dit risico te minimaliseren. Zodat de LVS-toetsen gebruikt blijven worden zoals ze bedoeld zijn.

Tijdspad

Het voorgestelde tijdspad m.b.t. de eindtoetsen is in algemene zin krap, maar haalbaar voor de toetsontwikkelaars.

Een uitzondering moet gemaakt worden voor het eerste jaar van inwerkingtreding: 1 juni voor het indienen van de doorstroomtoetsen is dan onmogelijk, te meer daar voor een aantal toetsuitgevers geldt dat zij dat jaar opnieuw toegelaten moeten worden.

Wel haalbaar is voor het eerste jaar:

- 15 juli: indienen doorstroomtoetsen voor toelating afname volgend jaar
- 15 augustus: indienen verantwoording doorstroomtoetsen van de afgelopen afname

Tijdsduur erkenning toetsen verbonden aan een LVS

'De hoofdtaak die bij het CvTE wordt belegd is het erkennen van de doorstroomtoetsen (voor vier jaar) en het erkennen van de toetsen verbonden aan een LVS (voor zeven jaar).'

'Naast erkenning van doorstroomtoetsen zal ook de erkenning van LVS-toetsen tot de taken van het CvTE gaan behoren (onderdeel c). Ook die LVS-toetsen kunnen door scholen alleen worden gebruikt indien zij door het CvTE zijn erkend. De erkenning geldt voor een periode van zeven jaar, of tot het moment waarop de toets wijzigt.'

Erkenning van de LVS-toetsen was conform de eisen van de voorganger van de Expertgroep Toetsen PO, de COTAN, vastgesteld op 15 jaar. Wijziging naar een erkenningsperiode van 7 jaar is kort, zeker voor de toetsen die bij inwerkingtreding van de wet al door de Expertgroep Toetsen PO zijn beoordeeld. Bovendien wordt deze inkorting van de erkenningsperiode op geen enkele manier onderbouwd.

Overgangsregeling

'Er wordt naar gestreefd om de regels over de toetsen verbonden aan een LVS, het schooladvies, de doorstroomtoetsen en de inschrijving in het voortgezet onderwijs in werking te laten treden per 1 augustus 2022. Dat betekent dat in schooljaar 2022-2023 voor het eerst de nieuwe regels gaan gelden. De artikelen VII en VIII kennen een afwijkende inwerkingtredingsdatum, namelijk bij voorkeur 1 januari 2022. Dit in verband met het overgangsrecht (artikel IX), waarbij CvTE en Stichting Cito hun nieuwe taken al eerder moeten kunnen uitvoeren om de erkenning en jaarlijkse vaststelling van toetsen voor het volgende schooljaar mogelijk te maken. In het schooljaar voorafgaand aan inwerkingtreding van de artikelen I tot en met VI hebben CvTE en Stichting Cito dus zowel de nieuwe taken als de taken op het gebied van de centrale eindtoets.'

Hier is sprake van een overgangsregeling voor de (beoordeling van de) eindtoetsen: er ontbreekt een overgangsregeling voor (beoordeling van) de LVS-toetsen. Daarbij zijn twee zaken van belang: (1) dat op het moment van inwerkingtreding van de wet het oordeel van de Expertgroep onverkort en voor de daarbij horende periode van 15 jaar (geteld vanaf de oorspronkelijke beoordelingsdatum van de Expertgroep) door de CvTE wordt overgenomen, en (2) dat indien het huidige beoordelingskader van de Expertgroep Toetsen PO wordt gewijzigd, hiervoor een redelijke termijn (minimaal 2 jaar) in acht te worden genomen, zodat toetsontwikkelaars hier tijdig op kunnen inspelen. Eenzelfde overgangstermijn zal steeds bij aanpassing van het beoordelingskader in acht genomen moeten worden.